Satu Soutolahti
työllisyysaluejohtaja
Jämsän kaupunki
9.10.2024

Kuntatalouden näkymät (erityisesti vuodelle 2025) ottaen huomioon TE-palvelujen uudistus

Nostamme lausuntoon neljä näkökulmaa

- TE-palvelujen siirto kuntiin toteutuu aliresursoituna verrattuna aiempaan palvelutasoon
- Harkinnanvaraisen kulukorvauksen jono siirtyy kuntien purettavaksi resursoimatta
- Kotoutumiskoulutuksen jonot siirtyvät kuntien purettavaksi resursoimatta
- Valtionosuus rahoitusmuotona ja työmarkkinan ennakoimattomat muutokset

TE-palvelujen siirtyminen kuntiin aliresursoituna

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien alueella siirtyvän **henkilöstön toimintamenoarvio vuonna 2023** on yhteensä **2 102 182 euroa** eli noin **33 %** arvioiduista palvelu- ja toimintamenoista (Kunnan peruspalveluiden valtionosuus, arvio työvoimapalveluiden kustannuksista vuonna 2023 -välilehti).

Työllisyysalueen talousarviossa **vuodelle 2025 henkilöstö- ja toimintamenot** ovat yhteensä noin **3,1 miljoonaa** euroa ollen noin **60 %** alueen kuntien TE-palveluiden rahoituksesta. Laskentaperusteena henkilöstö- ja toimintamenoissa on käytetty siirtyvien tehtävien määrää ilman henkilöstövähennyksiä, koska TE-palvelut 2024 -uudistuksella ei tavoitella henkilöstövähennyksiä ja koska luovutuksen saajalla ei ole oikeutta pelkästään luovutuksen perusteella irtisanoa työ- ja virkasuhdetta.

TE-palveluiden rahoitusta on leikattu sillä perusteella, että palveluprosessia on kevennetty. Kevennykset ovat näennäisiä, eivätkä ne tule johtamaan henkilöstömäärän vähentämiseen, jos samaan aikaan halutaan tavoitella uudistuksen tavoitetta vaikuttavasta lähipalvelusta. Muuten asiakasmäärät nousisivat ja vaikuttavaa lähipalvelua ei olisi mahdollista toteuttaa henkilöasiakaspalvelua tekevän asiantuntijan työssä.

Huolimatta uudistuksessa saavutettavista säästöistä organisaatiorakenteen keventymisen osalta talouden painopisteen muuttuminen tulee johtamaan siihen, että mm. tukiin ja työvoimakoulutuspalveluihin on käytettävissä aiempaa vähemmän rahoitusta. Työvoimakoulutusten tarjonnassa työllisyysaluevalmistelussa on tukeuduttu ammatillisten oppilaitosten OKM:n VOS -perusteiseen koulutustarjontaan. Se, että myös tätä rahoitusta on

voimakkaasti leikattu, aiheuttaa huolta sekä työvoimaviranomaisen että oppilaitosten puolella.

Harkinnanvaraisen kulukorvauksen jono

Työllisyysalueet joutuvat purkamaan vuoden mittaisen jonon harkinnanvaraisen kulukorvauksen maksatuksessa. Tehtävän hoitaminen vaatii henkilöstöresursseja, vaikka myönnettävät kulukorvaukset korvattaisiinkin lisärahoituksesta. Tämän ylimääräisen tehtävän hoitamiseen ei ole osoitettu rahoitusta.

Kotoutumiskoulutusten jono

Kotoutumiskoulutuksiin on ollut monin paikoin vuoden pituinen jono siirtymävaiheessa vuodenvaihteessa 2024–2025. Kotoutumislain uudistus vuoden 2025 alusta alkaen lyhentää kotoutumisaikaa. Työllisyysalueilla on suuret paineet saada purettua jonot, jotta asiakkaat saisivat kotoutumiskoulutusta kotoutumisajallaan. Suuri osa jonossa olevista asiakkaista on tilapäisen suojelun asiakkaita, jotka ovat saaneet kotikuntamerkinnän vuoden 2024 aikana. Emme ole saaneet vahvistusta siihen, kirjautuuko näistä asiakkaista kotoutumisen palveluihin tarkoitettu suurempi 7 814 euron laskennallinen korvaus. Mikäli ei kirjaudu, ja ilmeisesti ainakin suurimman osan kohdalla näin olisi, kunnat ja työllisyysalueet ovat tilanteessa, että jonot joudutaan purkamaan ja kotoutumiskoulutukset järjestämään ilman siihen osoitettua rahoitusta. Kotoutumisen rahoituksen määräytyminen ei näin ollen vastaa lainvalmistelussa asetettuihin tavoitteisiin.

Työmarkkinan ennakoimattomat muutokset

Työllisyysaluevalmistelussa kuntien välisessä yhteistyössä on noussut esille huolta siitä, kuinka valtionosuus TE-palveluiden rahoitusmuotona pystyy reagoimaan työmarkkinan ennakoimattomiin muutoksiin (pois lukien äkilliset rakennemuutostilanteet ja niihin osoitettu rahoitus). Työmarkkinan suhdanteisiin liittyvät muutokset näkyvät TE-palvelussa melko nopeasti selkeänä asiakasmäärien kasvuna. Vaikuttaa siltä, että kuntien valtionosuusjärjestelmä rahoitusmuotona ei pysty seuraamaan tällaisia muutoksia ja siitä johtuvia vaikutuksia alueiden kehityksessä.